

Helsefarlig lesestoff for diakoner med høyt blodtrykk

Har du høyt blodtrykk, problemer med nattesøvnen, tendenser til magesår eller andre psykosomatiske plager bør du unngå å lese denne offentlige utredningen.

Nou 1989: 7

Hvor ble det av, alt vi hadde kjempet for, alt vi har trodd på?

Hvor ble det av, alle våre forsøk på å vise ved teologisk refleksjon og praktisk arbeid å overbevise om at diakoni er en grunnleggende funksjon i kirken?

Hvor ble den av, den loven vi hadde kjempet for i 20 år?

Diakoniutvalget ved Nidaros bispedømmeråd leste utredningen, kjente adrenalinet strømme gjennom kroppen og spørsmålenes alvor og omfang gav oss mot til å spre våre tanker til andre.

Spørsmål som også har plaget oss en del er: Hvorfor er det så stille fra diakonalt hold? Hvorfor er det så få som prioriterer å lese om hvilken framtid som blir skissert for kirken?

En utfordring

Du som tror at diakonien er en nødvendig og sentral del av enhver levende kirke: Bruk 1 dag til å lese utredningen, og les ikke bare hva der står om diakoni!

Hovedkonklusjon

Utredningen ser ut for å rekne diakonien som en del av kirkens grunnleggende oppdrag, men den tar ikke konsekvensen av det i lovforslaget.

Diakonien, slik den vektlegges i utredningen

Samfunnsutviklingen

Utredningen understreker at dagens samfunnsutvikling stiller «store krav til kirkens diakonitjeneste», s. 136. I.

«at vi strir med ensomhet, fami-

liekonflikter, stress- og rusproblemer m.m.», s. 66. I.

Diakonien plass i kirken

Det pekes på at diakonien alltid har vært en del av kirkens liv og oppdrag, s. 165. I, og man understreker viktigheten av at det i menighetene legges til rette for en stilling (soknediakon) med særskilt kompetanse for diakonal tjeneste, s. 165. II.

Vi er glade for disse utsagnene og desto mer frustrert når vi konstaterer at det ikke er lagt opp til at denne vakre intensjonen skal kunne realiseres.

Lar denne intensjonen seg gjennomføre når de årsverk kommunene gir tilskudd til først og fremst skal gå til å dekke de foreslåtte lovfestede stillingene?

De lovfestede stillingene er etter forslaget:

§ 30

Ved hver kirke skal det være kirke-tjenere, klokker og organist i lønnet stilling. I hvert sokn skal det være kirkeverge i lønnet stilling.

Menighetsrådet kan opprette andre stillinger enn de som er nevnt i første ledd.

Vedtak om opprettelse av stilling med normalarbeidstid på 15 timer eller mer pr. uke må godkjennes av bispedømmerådet.

Lovforslagets konsekvens er at en ser på diakonstillingen som en frivillig stilling som kan velges etter behov. Etter vårt syn strider dette med det prinsipielle synspunkt at diakonien er grunnleggende for kirken. Den reelle situasjon i vår kirke er slik at vi ikke kan ha forventninger om en diakonstilling i hver menig-

het, men en sikring av diakonifunksjonen på et visst nivå skulle være mulig.

Klokkerens diakonale oppgaver

Det synes å være utredningens syn at klokkerstillingen skal kunne tillegges omfattende diakonalt ansvar.

Vi nevner:

- holde sørgeandakter, s. 160. I.
- kontakt med dem som oppsøker prestekontoret i forbindelse med dåp, vigsel og dødsfall, s. 160. I.
- oppgaver innenfor besøktjeneste og eldreomsorg, s. 160. I + s. 169. II.

Dette er sentrale diakonale oppgaver og det ville være en naturlig konsekvens av dette at en utlyste stillingen som soknediakonstilling med tilhørende kvalifikasjonskrav. Dette ville også stemme bedre overens med at «høyere utdanningsnivå har satt sitt preg på dagens samfunn», som utredningen selv konstaterer på s. 66. I.

Vi viser til den erfaring som er gjort gjennom de siste 10–15 år med hensyn til hvilken kompetanse som bør kreves for personer som skal ha ansvar for mennesker i vanskelige livssituasjoner. Vi mener det er problematisk å tillegge klokkeren omfattende diakonalt ansvar uten å stille krav til kompetanse.

I Nidaros bispedømme har vi 14 års erfaring med soknediakonstillinger. Trondheim kommune har i dag 8 soknediakonstillinger (omdefinerte klokkerstillinger). Det er stor stabilitet i alle 13 stillingene i vårt bispedømme. Erfaringene med soknediakonstillinger er positive, og vi har gjennom de siste årene registrert en markert økende interesse for soknediakonstillingen i alle deler av bispedømmet.

Behov for flere kirkelige stillinger
Utredningens understrekning av behovet, (s. 97. I.):

Kirke- og undervisningskomiteen har i Innst. S nr. 265 (1980–81) generelt slått fast at «dersom kirken skal kunne dekke alle sine oppgaver på en tilfredsstillende måte, må antall stillinger økes vesentlig». Komiteen uttalte også at den «vil se det som en stor fordel dersom det ble fastsatt klare bestemmelser for antall kirkelige stillinger i menighetene, slik at bemanningen ble regulert mer automatisk i samsvar med utviklingen av arbeidsoppgavene».

Innstilling S 265 (1980–81): «Dersom kirken skal kunne dekke alle sine oppgaver på en tilfredsstillende måte, må antall stillinger økes vesentlig.»

– Birkeli-kommisjonen –69 (s. 155. I.). «Det kreves spesialister på de forskjellige områder av kirkens liv – særlig stort er behovet for en utbygget kirkelig undervisningstjeneste og diakoni i videste forstand».

– Presteforeningens forslag om at prestestillinger bør opprettes mer automatisk, ved bruk av faste kriterier. Innst. S nr. 265/80–81 fører dette videre: – en stor fordel dersom det ble fastsatt klare bestemmelser for antall kirkelige stillinger i menighetene slik at bemanningen ble re-

gulert mer automatisk i samsvar med utviklingen av arbeidsoppgavene», (s. 175. II. og 176. I.).

Vår kommentar til dette er å minne om at Den finske kirke har siden 1943 lovfesta diakon/diakonissestilling i alle menighetene. Den finske kirke har i dag ca. 900 diakon/diakonissestillinger.

I utredningens omtale av Den finske kirke er ikke diakonstillingene i det hele tatt nevnt.

Diakoniutvalgets konklusjon er at det bør opprettes soknediakonstilling når menigheten har over et visst antall medlemmer.

Små menigheter bør samarbeide om en soknediakon for hele prestegjeldet, for på den måten å oppnå flest mulig fulle stillinger.

Gledelig uttalelse fra kirkerådet

Det var gledelig å lese denne uttalelsen fra Kirkerådet. Vi siterer fra kommentaren til Spørsmålene 37–41:

Det vil være viktig at soknet får stillinger knyttet til gudstjenestene og de kirkelige handlinger som sikrer at de fundamentale ordningene for kirkens liv kan opprettholdes. Men kirken ønsker ikke bare å framstå som en søndagskirke. Kirken vil være en *hverdagskirke*. Kirken står her overfor store utfordringer med

hensyn til dåpsopplæring, diakoni osv., og det vil være svært uheldig på sikt om ikke også mindre sokn kan sikres en normal-bemanning som bl.a. kan inkludere kateker og soknediakon.

Det bør derfor legges opp til ordninger som sikrer et mer fleksibelt stillingsmønster enn det utvalget har foreslått, ved at det legges større vekt på å *lovfeste funksjoner* som må ivaretas fremfor å gjøre bestemte stillinger obligatoriske. Soknet må sikres en bemanning som kan ivareta de viktigste funksjonene i menigheten.

Følgende funksjoner må ivaretas i en menighet:

- liturgiske
- pastorale
- kateketiske
- diakonale
- kirkemusikalske
- administrative, økonomiske og personalforvaltningsmessige
- informasjonsmessige

På denne bakgrunn synes det naturlig å foreslå at enten nevnes alle kirkelige stillinger i loven eller så nevnes ingen. Den løsningen utvalget foreslår vil ellers lett bli oppfattet slik at visse stillinger er viktigere enn andre. En slik forskjellsbehandling bør unngås.

Det var både gledelig og svært viktig at denne uttalelsen kom fra Kirkerådet.

Vi tar dette som en oppmuntring og en påminnelse om at vi kanskje likevel har nådd noen av de mål vi de siste 100 årene har arbeidet mot.

Konklusjon

1. Det bør tas hensyn til de siste 20–30 års utvikling innenfor kirkelig diakoni.

2. Soknediakonstillingen må lovfestes på lik linje.

3. Det bør opprettes soknediakon i menigheter over et visst antall medlemmer. Det bør opprettes en soknediakonstilling i hvert prestegjeld, eventuelt i samarbeid mellom flere menigheter. Det skal være en soknediakonstilling i hvert prosti.

4. Klokkerstillinger som er tillagt diakonalt ansvar bør utlyses som soknediakonstilling med liturgisk funksjon og tilhørende kvalifikasjonskrav. ■